

དང་སྲུང་བྱ་དམག་མི་བརྒྱ་ཤིང་ཡོད་པ་ནལ་ཆུ་རྫོང་དུ་སྤྱི་ཁྱབ་ལས་ཁུངས་གསར་འཛུགས་ཀྱིས་སྟོད་
 ལམ་ཚང་ནས་སྤྱད་ཁྲུང་པོ་སྟེང་ཆེན་བར་གྱི་རྫོང་གཞིས་བཙོ་བརྒྱད་དུ་གྲགས་པའི་ས་ཁུལ་ལ་འགོ་
 འདོམས་བྱེད། དམིགས་བསལ་གྱི་ལས་དོན་ཆེ་ལག་མ་གཏོགས་རང་ཁོངས་ཀྱི་ཞི་བདེ་ལས་དོན་ཚང་
 མ་བྱང་སྤྱི་རང་ནས་ཐག་གཅོད་དགོས། བྱང་སྤྱི་ལས་ཐོག་དང་པོ་མཁན་རྒྱུ་ལ་སྤྱོད་འདོད་
 ལྡན་དང་རིམ་བཞིན་གསུམ་མདོ་བརྒྱུ་མཚན་ཡོན་ཏན་ཉིས་སྟེ་ལ་ནས་སྤྱི་ཁྱབ་ཀྱི་བྱང་སྤྱི་ལས་ཐོག་ལྡ་
 བྱང་། དེ་བཞིན་དུ་གཞུང་ས་དགའ་ལྡན་པོ་བྱང་གི་ས་གནས་སྤིང་འཛིན་ཞིག་གི་ཐད་དུ་བྱང་སྤྱི་ནས་ཡར་
 འབྲུལ་མར་གཏོང་གི་གཞུང་ཡིག་འབོར་ཆེན་བྱང་ཡོད་དེ། ད་ལྟ་ལྷ་སར་ཆགས་པའི་བོད་རང་སྲོང་
 རྫོང་ས་ཡིག་ཚགས་ཁང་དུ་བྱང་སྤྱི་དང་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཚགས་ལེགས་སྒྲིག་བྱས་ཟེན་པ་
 གྱིན་བསྐྱོམས་ཡིག་གྲངས་བཞི་སྟོང་ལྷག་ཡོད་ཅིང་། དེ་དག་ལ་བྱང་སྤྱི་སྤྱི་ཁྱབ་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཚགས་
 ཞེས་སྤྱི་ཁྱབ་ཅིག་ཏུ་དམིགས་སྤྱོད་བཞག་ཏེ་ཉར་ཚགས་བྱེད་ཡོད། བྱང་སྤྱི་སྤྱི་ཁྱབ་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་
 ཚགས་ལས་ལོ་དུས་སྤྱི་ལོ་བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་གཉིས་པའི་ཆུ་ལོ་ཉེ་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་༡༧༠༢་དང་སྤྱི་ལོ་བོད་
 རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ས་ལོ་ཁྲིའི་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༤་ལོའི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཚགས་ཡིན། བྱང་སྤྱི་སྤྱི་ཁྱབ་
 གི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཚགས་ཀྱི་ནང་དོན་གཙོ་བོ་བྱང་སྤྱིའི་མངའ་ཁོངས་ཀྱི་ཆབ་འབངས་བདེ་སྤྱོད་དང་།
 རོར་སྤིང་གཏོང་ཡོང་། ཁྲུང་བསྐྱེད་སྤྱོད་གཞོན། ས་སྲུང་དམག་དོན། ཚོང་དོན། སྤིང་དོན། ཚོས་
 ལུགས་ལས་དོན། དདུལ་ཕྱོ་འགོ་རྒྱུག་ལས་ཚན་བསྐོ་འཐེན། རབ་བྱུང་གཞོད་འཚོ། ཞིང་འབྲོག་
 རྒྱུ་གསུམ་གྱི་སྟོར་ཡིན་ལ། གཞན་ཡང་དུས་སྐབས་མི་འདྲ་བར་གོང་ས་སྐབས་མགོན་ཏུ་ལའི་སྤྱོད་
 མཚོག་དང་། པཎ་ཆེན་ཨེ་ར་ཉི་ནི། སྤིང་སྟོང་། བོད་བཞུགས་ཨམ་བན་སོགས་དང་འབྲེལ་བའི་
 ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཚགས་མང་པོ་བྱུབ་ཡོད།

ཉོར་སྤྱིའི་ལོ་རྒྱུས་རྒྱུས་རིམ།

བོད་བྱང་བརྒྱུད་ནི་གནའ་སྔ་མོ་ནས་མིའི་རིགས་འཛོལ་སྤོང་བྱེད་པའི་གནས་ཤིག་ཡིན་ལ། ལོ་རྒྱུས་རྒྱུན་
 རིང་ལྷན་ཞིང་རིག་གནས་ལྷན་སྐྱུ་ཚོགས་པ་བྱུང་ཡོད་པ་སྟེ། དུས་རབས་སྔོན་མའི་ལོ་རབས་བདུན་
 ཅུའི་ནང་གནའ་རྒྱུ་རིག་པ་མཁས་ཅན་གྱིས་ཤུར་ཅོད་དང་། མཚོ་གཉིས་ཁུལ་ནས་སྟོང་པའི་གཞོག་
 གཏུབ་ཀྱི་དོ་ཚམ་དང་དོ་ཚམ་ཞིབ་མེད་དག་ནི་དོ་ཚམ་སྟོང་མའི་དུས་སྐབས་ལྷི་མའི་སྐབས་སུ་ཡིན་ཚོད་
 དུ་བཤད་པ་¹དང་། བོད་བཅའ་པོའི་རྒྱལ་རབས་སྐབས་སུ་སྐུ་པ་སྟོང་གི་བུ་རྒྱུང་ཟེར་བའི་ཡུལ་གྱི་བྱེ་
 བྲག་དང་། དུས་ཕྱིས་ཞང་ཞུང་སློབ་ལྟུགས་བར་གསུམ་དུ་འབོད་པའི་སློབ་ཤེས་ལེ་རྒྱ་དཀར་ཟེར་བ་དེར་
 སང་གི་སྟེང་ཆེན་རྒྱུང་གི་མངའ་ཁོངས་སུ་ཡོད་པ་དོས་འཛིན་རྒྱ་ཡོད་པར་ལོ་རྒྱུས་སྤྱི་བས་བཤད་པ་²
 ལྟར་བྲགས། ཉོར་ཚོ་བའམ་ཉོར་ཤོག་ཁ་སོ་དགུར་འབོད་པའི་ཡུལ་འདིའི་སྤྱི་སྤྱོད་ལུགས་ཀྱང་
 དུས་རབས་རིམ་བུར་གི་འཕེལ་འགྲུར་ཁོད་དུ་ལུ་བྱ་རྒྱུད་དུ་ཟམ་མ་ཆད་པར་རིམ་གྱིས་བྱུང་ཡོད། གལ་
 ཆེ་ཤོས་ཤིག་ནི་ས་ཕག་རིན་གཅོད་སོགས་སྤྱི་དབང་རིམ་བུར་གི་འཕེལ་འགྲུར་ཁོད་དུ་ས་གནས་རང་
 གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་སྤྱི་དུ་གནས་སྟངས་དང་། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་སྤྱི་གཞི། ཡུལ་ཁམས་
 ཁོར་ཡུག་ ཐོན་སྐྱེད་བྱེད་སྟངས་ལ་གཞིགས་ཏེ། གང་ལ་གང་འཚམ་གྱི་ཁྲུལ་བསྐྱུ་ཁྲིམས་གཞོན་གྱི་
 བྱེད་སློབ་ཁག་གཅིག་ལྟར་བུར་བའི་སྤྱི་དཔེ་ལྷན་གྱི་སྤྱི་གཞི་ཞིག་ཆགས་བྱུང་ཡོད། གཞུང་ས་དགའ་ལྷན་
 མོ་བྱང་གི་དུས་མཚུགས་སྟེ་སྤྱི་ལོ་༡༩༡༦ལོར་སྤྱི་ཁྲུལ་བཀའ་ཤག་གིས་བོད་བྱང་བརྒྱུད་ཀྱི་ཉོར་ཚོ་བ་སོ་
 དགུའི་དབང་འཛིན་འགན་ལེན་གྱིས་དངོས་སུ་ཉོར་སྤྱི་ཞེས་སྤྱི་ཁྲུལ་རིམ་པའི་ས་གནས་སྤྱི་དཔེ་ལྷན་
 པོ་སྟོང་ཆེན་དུ་བཙུགས། དེས་ན་ཉོར་ཚོ་བ་སོ་དགུ་ནི་གང་དག་ཡིན་པར་འབྲེན་ལུགས་མི་འབྲེན་བའི་

¹ 安志敏等, 1979.
² བཀའ་བསོགས་ཀྱིས་བཙུགས་པའི་ཉོར་ཚོ་སོ་དགུའི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྐྱུས། ༡༩༥༤། འགྲུའི་ལོ་རྒྱུས་རིག་གནས་
 དཔྱད་གཞིའི་རྒྱ་ཆ་བདམས་བསྐྱིགས། ༡༩༠༡ ནང་གསལ།

ཉོར་ཚོ་སོ་དགའི་ས་ནི་ཕལ་ཆེར་ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་གྱི་སྤྱིང་ཆེན་རྫོང་དང་། རག་རྩ་ས་ཁུལ་གྱི་སྤྱི་ཆེན་
རྫོང་དང་། འབྲི་རུ་རྫོང་། ལྷན་རོང་རྫོང་ཁག་བཞི་ཡིན།³

ཉོར་སྤྱི་ལས་ཐོག་རིམ་བྱོན་སྐབས་སུ་ཁུལ་བསྐྱེད་སྤེལ་གཞི་ནི་གྱི་བྱེད་སློབ་གཙོ་བོར་གྱུར་བའི་སྤྱི་
འཛིན་རྫོང་ལུགས་ཐད་ནས་བཤད་ན། གཅིག་ནས་སྤྱི་ལོ་འཁོར་ཁུལ་ལམ་ལུགས་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུ་གཞིའི་སྤྱིང་
ཉོར་ཚོ་སོ་དགའི་ཐེམ་དུད་ལ་ཞིབ་བཤེར་གྱིས་དུས་སྐབས་སོ་སོར་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སློབ་མིང་གཞུང་
དང་། ས་རིགས་བདག་ཐོབ་གྱིས་དེབ། སེམས་ཅན་གྱི་ཐོ། འོ་འབབ་བསྐྱེད་གཞུང་། ག་གཞུང་།
ཞིབ་གཞུང་སོགས་བཟོས་ཏེ་གཞུང་འབབ་ཁག་ཐོག་བྱས། ཉོར་སྤྱི་བྱུགས་པ་རྣམས་རྒྱལ་སྐབས་སུ་མི་
འབྲུག་ཞིབ་གཞུང་ཞེས་པ་བཟོས་པ་དང་། དེ་ལྟར་ན་ཉོར་ཚོར་ཐེམ་དུད་དགའ་རྫོང་ལྷག་ཡོད་པ་དང་།
ཉོར་སྤྱི་གསུམ་པ་མཁའ་རྒྱུད་གཡུ་ཐོག་དབང་འདུད་ལོར་བྱེད་སྐབས་སུ་ཤིང་གི་ཞིབ་གཞུང་ཞེས་པ་
བཟོས། དེ་ལྟར་ན་ཉོར་ཚོར་ཐེམ་དུད་ཞི་གཅིག་དང་ཉེར་བཞི་ཅམ་ཟེན། ཉོར་སྤྱི་ལས་ཐོག་བརྒྱུད་པ་
རིམ་བཞི་ཐའི་རི་ཁྲུང་རམ་པ་དོན་གྲུབ་རྒྱལ་པོའི་དུས་སྐབས་སུ་སྐབས་ཞིབ་གཞུང་ཞེས་པའི་ཉ་ཅང་ཞིབ་
ཚགས་པ་ཞིག་བཟོ་འཆར་ལྟར་བཟོས་མ་ཚར་བར་ལུས་པར་བྲགས།⁴ གཉིས་ནས་ཚོས་ཁྲིམས་དར་གྱི་
མདུད་པ་འཇམ་ལ་དམ། རྒྱལ་ཁྲིམས་གསེར་གྱི་གཉའ་ཤིང་སྤྱིད་ལོར་ཆེ། རང་ཁྲིམས་ཐོག་པ་ཁྲུང་
རྒྱུང་ལོར་ཉན་ལྷན། ཞེས་པ་ལྟར། བོད་བཅོན་པའི་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ནས་རིམ་བཞིན་དར་བའི་
རྩ་ཚོས་དགོ་བ་བཅུ་དང་། མི་ཚོས་གཙང་མ་བཅུ་དུག ཞལ་སྤེ་བཅོ་ལྷ། ཞལ་སྤེ་བཅུ་དུག ཞལ་སྤེ་
བཅུ་གསུམ་བཅས་གཞུང་གིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་ཁྲིམས་སྲོལ་ཡིག་ཆའི་རྒྱ་རྒྱུ་གཞིའི་སྤྱིང་། ས་གནས་
རང་གི་དམངས་ཁྲོད་དུ་དར་ཁྲུབ་ཆེ་བའི་ཉེས་ཆད་ལ་རྒྱ་ཐོག་ཆད་པ་དང་། ལུས་ཐོག་རྩ་རྒྱུ་དང་། དེ་
མིན་དུས་སྐབས་སོ་སོར་ཁ་མཚུགས་བྱོད་གཏུགས་བྱུང་བར་དཔྱད་མཚམས་ཁྲུ་མ་སོང་བའི་ཡི་གེ་ བན་རྩེན་

³ བོད་མཚུངས། ཤེད་དང་། ཤེད་ཀྱི་ནང་གསལ།

⁴ བྲག་བསོགས་གྱིས་བརྒྱུ་མས་པའི་ཉོར་ཚོ་སོ་དགའི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྐྱེད། ཤེད་དང་གསལ།

པའི་ལོ་དུས་རྒྱུ་གསུམ་མཚམས་སུ་ཉོར་ཚོ་སོ་དགུ་སྤྱི་མགྲིན་ནས་གོང་ས་སྐྱབས་མགོན་ཆུལ་དབང་སྐུ་ཤིང་
 'བཅུ་གསུམ་པ་བྱབ་བསྟན་རྒྱ་མཚོར་སྟོན་ཞུ་བུ་ཉེ་མཁན་རྒྱུང་གཡུ་ཐོག་པ་ཉོར་སྤྱི་ནས་བཞེ་ལེན་མ་
 དགོས་པར་སུ་མཐུན་ལོ་བཞིའི་རིང་རང་གནས་དགོས་ལུགས་ལྷན་པ་བཞིན། བོད་ཤིང་གྲང་།༡༩༢༥
 ལོའི་རྒྱ་ལཱ་ལྷོ་ཉེ་གོང་ས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོར་སྟོན་ཞུ་བུ་དོན་འབྲེལ་དུ་བཏོད་སྐྱོད་སྤྱི་ལྷན་གྱིས་
 ཉོར་སྤྱི་མཁན་རྒྱུང་གཡུ་ཐོག་པ་ལ་ལོ་གསུམ་རིང་ལས་གནས་སུ་མཐུན་རྒྱུན་འཛིན་དགོས་རྒྱུའི་བཀའ་
 རྒྱུ་རིན་པོ་ཆེ་བཏང་བ་རྒྱ་ལཱ་ལྷོ་ཉེ་ཉེ་གྱི་དགོང་འོ་ལུང་ལྷན་པོ་སྤྱི་ལྷན་ཆེན་དུ་སྤྱི་བོར་ཕེབས། ཤིང་
 གྲང་ལོ་རྒྱ་སྤྱི་ལོ་༡༩༢༥་ལོའི་བོད་རྒྱ་༡༩༢༥འི་ཆོས་༢༥་ཉིན། ཉོར་སྤྱི་ལས་ཐོག་གསུམ་པ་མཁན་རྒྱུང་
 གཡུ་ཐོག་དབང་འདུས་ཞོར་དུ་ལགས་བྱུང་གཏང་གཞོད་འཚའི་ལྷ་བུའི་མཆིན་མཆེར་གཟེར་ལངས་ནད་
 མནར་གྱིས་ཆོ་ལས་འདས། གསུམ་ནས་ཉོར་སྤྱི་ཙུ་ཕེ་ཤོད་མཁན་རིམ་རེས་འཁོར་ངོ་ལས་ཐོག་ལས་བྱ་
 ཕེ་ཤོད་དུང་རིགས་གཅིག་རེ་དང་། ཅུ་དཔོན་གཅིག་དང་སྤྱང་བྱ་དམག་མི་ལྷ་བཅུ་ས་གནས་སུ་ཕེབས་
 བསྐྱོད་ཐོག་ས་གནས་རང་གི་དཔོན་ཁག་རྣམས་ཀྱང་རིམ་པ་བཞིན་དུ་དཔོན་གནས་ལྷ་པ་དང་། དུག་
 པར་བསྐྱར་པ་སྟེ། ཉོར་སྤྱི་ལས་ཐོག་གསུམ་པ་གཡུ་ཐོག་པ་དབང་འདུས་ཞོར་དུ་ལོ་དུས་སྐབས་སུ་
 ཉོར་ཚོ་སོ་དགུ་ས་གནས་རང་དུ་དེ་སྤྱི་ཉོར་རྒྱལ་པོའི་མི་རྒྱུད་དང་། དཀར་ཅུ། ལྷག་དུག་སོགས་ཀྱི་
 ལྷོང་དཔོན་རྣམས་བརྒྱ་དཔོན་གྱི་གསུ་སུ་ཕབ་སྟེ་དཔོན་གནས་རིམ་པ་ལྷ་པར་བསྐྱར་བ་དཔོན་ཁག་བཅུ་
 བཞི་དང་། ཆོ་པ་ཆེ་ཁག་གི་དེ་སྤྱི་བརྒྱ་དཔོན་ཁག་དཔོན་གནས་རིམ་པ་དུག་པར་བསྐྱར་བ་དཔོན་ཁག་
 ཉེར་ལྷ། དེ་མིན་བརྒྱ་དཔོན་འོག་གི་དཔོན་འགོ་ཁག་ཅིག་རིམ་པ་བདུན་པའི་སྤྱིང་དཔོན་དུ་བསྐྱར་པའི་
 དཔོན་ཁག་ཞེ་གསུམ་ཡོད། དེ་འོག་རྣམ་པོ་དང་། ལྷོན་པོ་རང་འཇགས་གྱིས་རིམ་པ་བཞི་པའི་
 ཉོར་སྤྱི་ནས་རིམ་པ་བདུན་པའི་སྤྱིང་དཔོན་བར་དུ་ཚགས་སུ་རྒྱུད་པར་བཟོས།

				ཕྱོད་ལྷན། ད་ལྟ་གསལ་རྫོང་རྫོང་ ཕྱོད། ⁶	
ལས་ཐོག་ ལྗེ་པ།	ཕྱི་རྒྱུང་མ་ཁམ་ རྒྱུང་།	གྲགས་པ་རྒྱ་མཚོ།	✘	✘	ལས་འཁུར་ལོ་དུས་ རྫོགས།
ལས་ཐོག་ རྒྱལ་པ།	ཤོད་རྒྱུང་ རིམ་བཞི།	སྒྲིམ་མཛད་མཁམ་ བ་འཇམ་དཔལ་ཚེ་ བརྟན།	✘	ཤིང་གྲི་ལོ་རྒྱུ་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༢༧ལོར་རང་ ལོ་༢༢ ས་རྟེ་ལོ་རྒྱུ་སྤྱི་ ལོ་༡༩༧༤ལོར་ཞབས་ ཕྱོད་ལྷན། ད་ལྟ་ ཅ་མེད་རྫོང་ ཕྱོད། ⁷ རྟོག་སྤྱི་ལོ་སྟོན་དུ་ རྒྱགས་སྤྱི་དུས་ཕྱོད་།	འཕྲིམ།
ལས་ཐོག་ བརྟན་པ།	ཕྱི་རྒྱུང་མ་ཁམ་ རྒྱུང་།	ལྷུ་བ་བརྟན་པ་སྤྲེ།	ཤིང་ཕག་ལོ་རྒྱུ་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༢༥ལོའི་བོད་རྒྱ་ པའི་ཚེས་༥ཉན་ལ། ✘	✘	ནགས་ཤོད་རག་ཤིང་ས་ གནས་སྤྱི་ཕྱོད་ས།
ལས་ཐོག་ བརྟན་པ།	ཤོད་རྒྱུང་ རིམ་བཞི།	ཐའི་ཇི་ལྷུང་རམ་པ་ དོན་གྲུབ་རྒྱལ་པོ།	✘	མི་འབྲུག་ལོ་རྒྱུ་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༧༦ལོར་རང་ ལོ་༢༢ལྟར་ལྷུ་ལི་ཁྱི་ བཞུགས་ལྷན་པའི་དོན་ གནད་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ ལོ་ཞབས་ཕྱོད་ལྷན།	སྤྱི་ལོ་༡༩༧༠ལོ་བོད་ རྫོང་ས་ཚོགས་འདུ་རྒྱལ་ བསྐྱུས་རྒྱུས་པའི་དོན་ གནད་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ སྤྱི་ལོ་བརྟན་གསུམ་པའི་

⁶ བོད་མཚན་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༧༧ རྫོང་གསལ།

⁷ བོད་མཚན་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༧༦ རྫོང་གསལ།

ལུགས་དེ་རྗེས་འགོ་འཛུགས་ལུགས་སུ་བསྐྱུར་རྗེས་ཁྲུལ་བསྐྱེད་ཁྲུལ་གཞིམས་གཞིམས་གཞིམས་ཀྱི་བཟླ་བ་དག་ཀྱང་གོང་གསལ་ལྟར། ས་སྤྱི་མི་གསུམ་གྱི་རྒྱ་ཁྲིམ་ལ་གཞིགས་པའི་ཞིབ་གཞུང་བཟོས་ཏེ་ཁྲུལ་འབབ་བསྐྱེད་གཞུང་གཏན་འཁེལ་དང་། བྱམ་ཉེས་ཁྲིམས་གཙོད། ཁ་མཚུ་བསྐྱོད་ཚོད་ལྷན་ཁུགས་ལ་མོང་བའི་དཔུང་མཚམས་ཁ་མོགས་གཞུང་གནས་ཀྱིས་གཏན་དུ་ཕབ་ཟེན་པའི་ཞལ་སྤྱི་དང་སྤྱི་དམ་ལག་འཁྱེར་ཚ་ཚོག་འབྲུ་དོན་ལ་གཞིར་བཅས། ས་གནས་རང་གི་ལག་སྤྱིལ་གན་རྒྱ་སོགས་ཁྲིམས་སྤོལ་ཡིག་ཆ་ཁག་ལ་བརྟེན་ནས་ཁྲིམས་འདོན་པ། གཞན་ཡང་བྱང་སྤྱི་མཁན་རིམ་སྤྱིལ་པོ་དང་། ལས་བྱ་སེར་སྤྱི་མི་གཉིས། ས་སྤྱི་འགོ་འདོམས་བརྒྱ་དཔོན་གཅིག་སྤྱི་དམ་གཞི་བརྒྱ་སྤོར་ཐོག་རྗེས་འགོ་བསྐྱོད་བཞག་བྱེད་སྤོགས་ཐད། དཀར་སྤོད་ཤོག་དང་། དཀར་སྤོད་ཤོག་མཁུ་ཕུ་ཤོག་རྩོད་ཤོག་རྩོད་ཤོག་བཅས་ཀྱི་ཁྲུལ་བསྐྱེད་ཁྲིམས་གཞིམས་བྱེད་པོ་ལྷུང་དཀར་སྤོད་ཚེན་དུ་གནས་ལུ་པའི་རྗེས་སྤོད་སེར་སྤྱི་ཉེས་སྤྱིལ། ལྷུང་སེར་བྱ་ཟེ་ཤོག་དང་སྤྱི་མཁན་འདོག་གཉིས་ཀྱི་ཁྲུལ་བསྐྱེད་ཁྲིམས་གཞིམས་བྱེད་པོ་གནས་ལུ་པའི་རྗེས་སྤོད་སེར་སྤྱི་ཉེས་སྤྱིལ། ཡེ་ཐ་ཤོག་དང་། ལྷན་ཁུ་ཤོག་ཉོར་འབྲོག་ཤོག་བོན་ཐ་ཤོག་བཅས་ཀྱི་ཁྲུལ་བསྐྱེད་ཁྲིམས་གཞིམས་བྱེད་པོ་གནས་ལུ་པའི་རྩོད་སྤོད་སེར་སྤྱི་ཉེས་སྤྱིལ། ལམ་སྤོད་ཤོག་ལམ་སྤོད་ཤོག་སོགས་སྤོད་སྤོད་ཤོག་རྩ་གཞུང་ཤོག་བཟོ་ཤོག་གཞི་ཤོག་བེ་ཕུ་ཤོག་བཅས་ཀྱི་ཁྲུལ་བསྐྱེད་ཁྲིམས་གཞིམས་བྱེད་པོ་གནས་ལུ་པའི་ལམ་སྤོད་ཤོག་འགོ་པའི་སེར་སྤྱི་ཉེས་སྤྱིལ་སོགས་གཏོང་དགོས་སྤོལ་བཞིན་ས་གནས་ཀྱི་སྤྱི་འཛིན་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཚགས་རྒྱུད་པར་བཅུགས། དེ་ནས་སྤྱི་དང་བྱང་སྤྱི་ལས་ཐོག་རིམ་པ་ལྟ་བུར། བོད་དུ་བརྗོད་ཟེན་པ་ལྟར། བྱང་སྤྱི་དེ་དག་ནི་ཉོར་སྤྱི་དང་མི་འབྲ་བར། ཉོར་སྤྱི་མཁན་རིམ་རིམ་མོས་གཏོང་སྤོལ་ལས་བྱང་སྤྱི་མཁན་རིམ་སྤྱིལ་པོ་ཞེས་ཅེ་བུང་མཁན་རྒྱུད་དང་ཤོད་བྱང་རིམ་བཞིའི་གོ་གནས་ཡོད་པ་སྤྱིལ་སོགས་ར་བསྐྱོད་བཟླ་བའི་གཏོང་བ་དང་། རིམ་བཞིན་དུ་དེ་འོག་ལས་བྱ་ཅི་བུང་དང་། ས་སྤྱི་འགོ་འདོམས་སོགས་ཀྱི་སྤྱི་གཞིར་

ཚང་ནས་སྤྱད་ལྷན་པོ་སྤྱོད་ཆེན་བར་གྱི་རྫོང་གཞིས་བཙེ་བརྒྱུད་དུ་གྲགས་པའི་ས་ཁུལ་ལ་འགོ་འདོན་ས་
བྱས། བྱང་སྤྱི་ལས་ཐོག་དང་པོའི་ཚེ་དྲུང་མཁར་རྒྱུང་པ་སྤྱད་བཅུ་བཅུ་ལོ་སྤྱོད་དང་། ཤོད་དྲུང་
རིམ་བཞི་གསུམ་མདོ་བརྒྱུད་མཚན་ཡོན་ཏན་སེར་སྤྱུ་རྒྱུང་སྤྱི་ལ་ཡིན། བྱང་སྤྱི་ལས་ཐོག་གཉིས་པ་ནི་
ཚེ་དྲུང་མཁར་རྒྱུང་རྣམས་ཏེ་ལྷན་པོ་སྤྱོད་བཅུ་བཅུ་ལོ་སྤྱོད་དང་། ཤོད་དྲུང་རིམ་བཞི་ལྷན་པོ་སྤྱོད་གསུམ་ལ་དོན་
བྱུང་སེར་སྤྱུ་རྒྱུང་སྤྱི་ལ། བྱང་སྤྱི་ལས་ཐོག་གསུམ་པ་ནི་ཚེ་དྲུང་མཁར་རྒྱུང་སྤྱད་བཅུ་བཅུ་ལོ་སྤྱོད་དང་།
ཤོད་དྲུང་རིམ་བཞི་ས་སྤྱུ་རྒྱུང་པ་སྤྱོད་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་སེར་སྤྱུ་རྒྱུང་སྤྱི་ལ། བྱང་སྤྱི་ལས་ཐོག་བཞི་པ་
ནི་ཚེ་དྲུང་མཁར་རྒྱུང་སྤྱད་བཅུ་བཅུ་ལོ་སྤྱོད་དང་། ཤོད་དྲུང་རིམ་བཞི་སྤོན་གླིང་པ་འཇམ་དབྱེད་ས་སྤྱུ་
མཚན་སེར་སྤྱུ་རྒྱུང་སྤྱི་ལ། བྱང་སྤྱི་ལས་ཐོག་ལྔ་པ་ནི་ཚེ་དྲུང་མཁར་རྒྱུང་ཐོན་པ་སྤོན་བཅུ་བཅུ་ལོ་སྤྱོད་
དང་། ཤོད་དྲུང་རིམ་བཞི་སྤོན་གླིང་པ་སྤོན་བཅུ་བཅུ་ལོ་སྤྱོད་སེར་སྤྱུ་རྒྱུང་སྤྱི་ལ་བཅས་པོད་རབ་བྱུང་བཅུ་
དྲུག་པའི་ས་མོ་ཕག་སྤྱི་སྤྱོད་ལོ་༡༧༧༧ལོ་བར་དུ་སྤྱི་དྲུང་བྱང་སྤྱི་ལས་ཐོག་ལྔ་བྱུང་། དེ་དག་གི་རྒྱ་མཚན་
གསལ་པོ་གསལ་དུ་བཤོད་པའི་རུ་མིག་གཉིས་པ་བྱང་སྤྱི་ལས་ཐོག་རིམ་བྱོན་གྱི་གནས་ཚུལ་རུ་མིག་
ཏུ་གསལ།

རུ་མིག་གཉིས་པ། བྱང་སྤྱི་ལས་ཐོག་རིམ་བྱོན་གྱི་གནས་ཚུལ་རུ་མིག་(སྤྱི་ལོ་༡༧༧༧ནས་༡༧༧༧)

བྱང་སྤྱི་ ལས་ཐོག་	ཚེ་ཤོད་དྲུང་ རིགས།	སྤྱི་ལྷན་པ།	ལོ་དུས། (སྤྱི་ལོ་)	སྤྱད་གནས་ལས་ཚན།	འཕོ་ལོན་གྱི་རྒྱ་མཚན།
ལས་ཐོག་ དང་པོ།	ཚེ་དྲུང་མཁར་ རྒྱུང་།	པ་སྤྱད་བཅུ་ བཅུ་ལོ་དང་ རྒྱན།	༡༧༧༢ ནས་ ༡༧༧༦	ཚེ་མཁོན་ཐོག་མཁོན་གཉེར་ ཆེན་མོ་སྤྱད་བཅུ་བཅུ་ དབང་མཚོག་གི་ལས་ཚན་	མི་ཕག་ལོར་མཁོན་གཉེར་ ཆེན་མོར་གནས་སྤྱད་ བསྐོ་བཞག་བྱས།

སེར་དོར་རྒྱ་བཤོག་ བཀྲ་རྒྱ་བཤོག་ ཤོག་ཆེན་མ་ཤོག་ རྒྱ་མཚོ་རྒྱ་བཤོག་ ཤོག་རྒྱ་རྒྱ་བཤོག་ ག་རྒྱ་རྒྱ་བཤོག་
བཅས་ཡིན།

				དུ་ཉམ་ཚུ་བུ་རྒྱུ་ལ་བའི་ ཡང་ཤིང་གི་ཕེབས་བསྟར་ བསྟོན།	
	ཤོད་རླུང་རིམ་ བཞི།	གསུམ་མཛོད་པ་ རྒྱལ་མཚན་ ཡོན་ཏན།		ཤིང་རྩ་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་༡༩༣༧ ལོར་རང་ལོ་༡༩༥༥། མི་ གྲང་ལོ་ལས་ཚན་རྒྱུ་ལའི་ གདན་ཐོབ་སྐུལ་ཐོག་ལྷགས་ རྒྱལ་ལོ་ཞབས་སྟོན་ཞུས། ལས་མེད་རིམ་བཞི། ¹³ སྟེ་ལོ་རྩེ་རྒྱུ་ལ་རྩོད་སྟོན་ དང་། མག་རི་བལ་ཤོ་ སོགས་བྱས་སྟོན།	✘
ལས་ཐོག་ གཉིས་པ།	ཚེ་རླུང་མཁན་ རྒྱུང་།	མུ་ལུ་རྩེ་རྩ་ ཐུབ་བསྟུན་ བསྟུན་དང་།	༡༩༧༦ ལས་ ༡༩༧༠	ས་སྐྱལ་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་ ༡༩༢༥ ནས་ཤིང་བུ་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་ ༡༩༧༢་ལོའི་བར་ཚེ་མགོན་ ལོ་བརྒྱུད་བྱས།	སྐྱལ་སྐྱལ་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་ ༡༩༧༠ལོར་རླུང་ཡིག་ཆེ་ མོད་དང་། ཤོད་སྟོང་ས་ དམག་སྟེ་ལའ་གི་སྟེ་ འདོམས། གཞུང་རྩིས་ ཞིབ་ཁང་དོ་དམ་པ་ཞེས་ སྟོགས།
	ཤོད་རླུང་རིམ་ བཞི།	ཞུ་སྐབ་ཚན་པ་ སྟོགས་ལ་དོན་		ཤིང་རྩ་ལོ་སྟེ་སྟེ་ལོ་༡༩༣༧ ལོར་རང་ལོ་༡༩༥༥།	✘

¹³ ཤིང་རྩ། ཤོད་རླུང་རྣམས་ཀྱི་མཚན་ཐོད་གི་ གཞུང་ཡིག་ ཤོད་རང་སྟོང་སྟོང་ས་ཡིག་ཚགས་ཁང་དུ་ཉམ་ཚུ་བུ་རྒྱུ་
ཡོད།

		གྲུབ།		ཚུ་ཕག་ལོ་ཞབས་སྟོན་ལྷུས། ད་ལྟ་རྩ་གཉེར་རིམ་བཞི། ¹⁴	
ལས་ཐོག་ གསུམ་པ།	ཚེ་རླུང་ཕལ་མན་ རྒྱུང་།	ལུབ་བསྟན་ བཟང་པོ།	༡༩༣༠ ན་མ་	✘	མི་སེར་ལ་འཕམ་བཅའ་བ ཏང་རྒྱུན་ལྷིང་འཐེན།
	ཤོད་རླུང་རིམ་ བཞི།	ར་ས་རྒྱ་རྟན་པ་ ལུན་ཚོགས་ དབང་རྒྱལ།	༡༩༣༢	ཤིང་རྟ་ལོ་རང་ལོ་༧༧ ཤིང་བྱི་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་༡༩༢༧ ལོར་ཞབས་སྟོན་ལྷུས། ¹⁵	ཤིང་རྟ་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༣༧ལོར་ལས་མེད་ རིམ་བཞི། ¹⁶
ལས་ཐོག་ བཞི་པ།	ཚེ་རླུང་ཕལ་མན་ རྒྱུང་།	ལུབ་བསྟན་རྒྱུང་ རྒྱལ།	༡༩༣༢ ན་མ་	གནས་བཞེ་པ་ཞབས་འཕམ་ དོད་མ།	✘
	ཤོད་རླུང་རིམ་ བཞི།	ལྷོ་ལྷོ་རྒྱུང་པ་ འཇམ་དབྱེང་ས་ རྒྱལ་མཚན།	༡༩༣༦	གནས་དུག་པ་བཀའ་རྒྱུང་ ནས་དམིགས་བསལ་གནས་ སྤྲེལ།	✘
ལས་ཐོག་ ལྔ་པ།	ཚེ་རླུང་ཕལ་མན་ རྒྱུང་།	ཐོན་པ་སློབ་བཟང་ བསྟན་འཛིན།	༡༩༣༦ ན་མ་	✘	✘
	ཤོད་རླུང་རིམ་ བཞི།	ལྷན་སྟོན་པ་སློབ་ བཟང་དབང་ འཕྲུལ།	༡༩༣༩	ཤིང་རྟ་ལོ་སྟེ་སྤྱི་ལོ་༡༩༣༧ ལོར་རང་ལོ་༣༦ དང་། ཤིང་བྱི་ལོ་ཞབས་སྟོན་ལྷུས། ད་ལྟ་རྩ་བཟང་ལྷུས་མཛོད། ¹⁷	✘

གསལ་ལབ་དང་། རིུ་མིག་ཏུ་རྟགས་✘བཞོན་པ་ནི་གནས་སྐབས་སུ་གཏན་མ་འཁེལ་བར་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་རྒྱུར་ལུས།

14 བོད་མཚན་ལས།

15 བོད་མཚན་ལས།

16 བོད་མཚན་ལས།

17 བོད་མཚན་ལས།

ཉོར་སྤྱི་དང་བྱང་སྤྱིའི་འཕོ་ལེན་བསྐོ་བཞུང་ལམ་ལུགས།

ཉོར་སྤྱི་སྤེ་ཉོར་ཚོ་བ་སོ་དགུའི་སྤྱི་བྱུང་གི་བསྐོ་བཞུང་གི་གནས་བཞི་པའི་ཕྱི་རྩེ་དྲུང་མ་ཁན་རྒྱུང་དང་
 ཤོད་དྲུང་རིམ་བཞི་རིམ་འཁོར་དང་། བྱང་སྤྱི་སྤེ་བྱང་བརྒྱུད་སྤྱི་འདོམས་གི་བསྐོ་བཞུང་གི་གནས་བཞི་
 པའི་ཕྱི་རྩེ་དྲུང་མ་ཁན་རྒྱུང་དང་ཤོད་དྲུང་རིམ་བཞི་སྤྱིའི་ཕོར་བསྐོ་བཞུང་བྱེད་དགོས། ཉོར་སྤྱི་དང་བྱང་སྤྱི་
 གཉིས་ཀ་རྒྱུས་དཔུད་འཆར་གཞི་ཕྱག་རྟགས་བཞིན་ལོ་བཞི་རེའི་མཚམས་སྤྱི་བྱུང་པ་གསལ་རྟོག་བཞེ་
 ལེན་བྱེད་པ་དང་། ལས་ཐམ་དང་སྤྱི་བྱུང་པ་དོ་ལས་གི་ཐབ་རྟེན་ས་ཞིང་རྩིས་ལེན་གྱིས། ཉོར་སྤྱི་ཕྱི་ཤོད་
 རིམ་བཞི་དོ་ལས་ས་སྤྱི་རྩེ་དྲུང་མ་ཁན་དང་བཅས་གཞུང་ས་ནས་གསལ་དུ་བསྐོ་བཞུང་། བྱང་སྤྱི་ལས་བྱ་
 བརྒྱ་དཔོན་དང་བཅས་གཞུང་ས་ནས་གསལ་དུ་བསྐོ་བཞུང་བྱེད་དགོས། ཞེས་ཉོར་སྤྱི་ལས་ཐོག་དང་པོ་
 མ་ཁན་རྒྱུང་གྲགས་པ་རྣམ་རྒྱུལ་དང་གཉིས་པ་རིམ་བཞི་སྤྱི་ལས་ཐོག་དང་པོ་ལས་ཐམ་བཞོད་པ་གཤམ་
 གསལ་དུ།

དེ་བཞིན་དུ། ཉོར་སྤྱི་དང་བྱང་སྤྱིའི་འཕོ་ལེན་གི་ལམ་ལུགས་ནི། རྒྱུས་དཔུད་འཆར་གཞི་ཕྱག་
 རྟགས་བཞིན་ལོ་གསུམ་སོང་བཞི་འགྲོའི་མཚམས་སོ་སོར་འཕོ་ལེན་བསྐོ་བཞུང་སྐབས་སུ། བཀའ་ཤལ་
 རས་དོན་གཞན་དག་སྤྱིའི་སྤྱི་ཚོ་དང་གིས་དངོས་དོན་གསལ་ཁ་ཐོན་རྒྱུས། སྤྱི་བྱུང་པ་གསལ་རྟོག་

དབར་ཕྱིས་ལེན་སྒྲོད་ཁ་འདྲ་གཉིས་བཀོད་དེ། སྤྱི་གསར་གྱིས་ག་སེལ་མཛད་རྒྱ་དང་སྤྱི་རྒྱུ་གིས་
སྤྱི་གསར་ལ་ཁ་འཕངས་མེད་པའི་ཁྱེད་སྤྱི་ལ་ཉུ་འཛིན་བཀོད་དེ་འཕོ་ལོན་བསྐོ་བཞེད་བྱུང་བེན། འདིར་
འབྲེལ་ཡོད་ཀྱི་ཡིག་ཆ་ཁག་གཉིས་དཔེར་མཚོན་ཅམ་དུ་བཀོད་ན།

དཔེར་བཞེད་དང་པོ།

སྒོད་ཁ་འདྲ་གཉིས་སྤྱི་གསར་རིམ་བཞེས་སྤྱི་ལ་བཅས་ཉར་རྒྱ།

ཚུ་ཁྱི། ཉོར་ཚོ་བ་སོ་དགུའི་སྤྱི་ཁྱབ་རྩེ་ཤོད་རིམ་བཞེད་ལས་རེ་འཁོར་ཐོག་ས་སྤང་རུ་དམག་ཡང་དབུས་
གཙང་འགོ་རིམ་གྱིས་བསྐྱེད་རྒྱུ་ལོ་བཞེད་རིམ་མཚམས་གསར་རྒྱུ་བཞེ་ལེན་མཛད་རྒྱུ་ལྟེ་རྒྱས་བཅད་
བཞེན་ཐོག་མའི་ཉོར་སྤྱི་མཁན་རྒྱུ་འགས་རྣམ་འདས་ཚབ་གསར་པ་རིམ་བཞེས་སྤྱི་ལ་བར་གོང་
གསལ་རྗེས་མཚུགས་སྤྱི་གསར་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་ལྟེ་
རིགས་སྤྱི་དང་། གསར་རྒྱུ་སྒོད་མཚམས། གཞུང་རྩིས་ཉུ་ལུགས་བཅས་ཀྱི་གཞུང་ཁ་འདྲ་གཉིས་
བཀོད་པར། སྤྱི་གསར་རིམ་བཞེས་སྤྱི་ལ་བཅས་ལུགས་བྱ་རྒྱ་ཆོས་ཉུ་ལུགས་ལས་ཐམ་དང་། རོ་ལས་
ཀྱི་ཐབ་རྩེན་ས་ཞིང་བཅས་རྩིས་ལེན་ཐོག་འབྲེལ་གཞུང་དོན་ཆེ་སྤྱད་དང་། ཁྱིམ་ས་འདོམས་མཛད་དེ་
ཁྱིམ་ས་ལུགས་རྩིས་ཉུ་བཅས་གསར་པས་མཛད་རྒྱ་དང་། ཚུ་ཁྱི་ཉུ་ལུགས་ལུགས་ཁྱིམ་ས་གང་
ཅི་གསར་པས་མཛད་གཤིས་རྒྱུ་དང་ཁ་འཕངས་མེད་པ་མཛད་རྒྱ། ལུགས་བྱ་ལོའི་གཞུང་འབབ་ལོ་
ཁྱིམ་ཆེ་སྤྱད་ཅི་རྒྱུ་དཔེ་རྗེས་མཚུགས་བསྐྱེད་ལེན་གྱིས་སྤྱི་གསར་རོ་ལས་ཀྱི་ཐོགས། གསར་པའི་
ས་སྤང་གྲ་བཞེད་རུ་དམག་གི་ཐོགས་ཐོབ་བཅས་ཚུ་ཁྱི་རྒྱ་ཆོས་ཉུ་ལུགས་ཉུ་ལུགས་ཉུ་ལུགས་ཉུ་ལུགས་ཉུ་ལུགས་
གཞུང་འབབ་རྩིས་ཉུ་དང་། ལུགས་མཚུངས་དེ་ལོའི་སྤྱི་ཆེན་ཀྱི་གཏོང་འབབ་ཇི་ཡོད་རྒྱུ་དཔེ་བསྐྱེད་
འབྲེལ་དགོས་ཀྱི་མཚོན་ཐོབ་གཏོང་སྤྱོད་ཐོགས་གོང་མཚམས་བར་གསར་པར་ཁ་འཕངས་མེད་པ་རྒྱུ་
པས་བྱེད་རྒྱ། དེ་འབྲེལ་མེ་འབྲུག་སྤྱོད་ཐོན་གསལ་གྱི་ཇ་དང་། འབྲུ་རིགས་ད་ལས་གསར་པར་རྩིས་
སྤྱོད་མ་བྱེད་གཤིས་བསྐྱེད་སོང་གཞུང་རྩིས་རྒྱུ་ཆོས་རྒྱུ་ཆོས་ཉུ་ལུགས་བྱེད་རྒྱ་སྤོས་མེད་ཐོག་སྤྱོད་མཚོན་ཆས། སྤྱ

བརྒྱུད། དངོས་རིགས་བཅས་སྤོང་བཤེར་སྐབས་ཆད་རིགས་ལ་བཀའ་དགོངས་བཞིན་རིན་འབབ་གཞུང་
 འབྲུལ་ལྷན་པོ་མེད་པ་ལྟར་ཆད་བྱུང་བའི་ལོ་རྒྱུས་ལ་རིན་འབབ་ཇི་ཐོབ་གསལ་པར་ཁ་འཕངས་མེད་པ་
 རྒྱུད་པས་མགོ་དཀར་གཤོང་དག་བྱེད་རྒྱ་ཐོབ་པ་བཅས་ལུང། དེ་བྱིངས་ཡིག་རིགས་དཀར་ཆག་གསལ་
 རྒྱུད་ཐེངས་འབྲུར་ནང་གསལ། རྫོང་ཁང་ལེ་ལག་ འཛིན་དངོས་འཆར་འཕར། རྩོམ་པ་ལྷན་སྤོང་ཐོབ་པར་
 གསལ་ལྟར་བཅས་རྒྱུད་པས་གསལ་པར་རྩིས་སྤོང་ཐོབ་པར་གསལ་པས་ཁྲུངས་སྤོང་ལྷན་བཅས་
 རྒྱུ་གསལ་རིམ་བཞི་སྤོང་སྤོང་བའི་རྩལ། རྒྱུ་རྒྱུད་རྫོང་མཚུགས་མཚོ་དབང་གི་རྩལ།

དཔེ་བཞུགས་གཉིས་པ།

ཉོར་སྤྱི་རྒྱུད་པ་ཀའོད་པས་དངོས་གཞུང་ལྟར་སྤྱི་གསལ་ལ་ཁ་འཕངས་མེད་པ་ཁྲུངས་སྤོང་ལྷན་འཛིན།
 ག་རྒྱུད་འབྲི་རྩལ་དངོས་པོ་ལག་ཡོད་གཞུང་ཁྲུང་ལྷན་ལྷན་གསལ་སྤོང་གི་རྩིས་ལྷན་རྒྱུད་མོང་
 འབྲུར་སྤོང་རྩིས་ལྷན་པོ་ལག་ཡོད་གཞུང་ཁྲུང་ལྷན་ལྷན་གསལ་སྤོང་གི་ཐོབ་ལུགས་མཁའ་འབྲེལ་
 རྒྱུ་ལི་མ་གཅིག་ཞེས་པ་དེ་ལས་ཆད་མོང་བསྐྱེད་པ་གསལ་བྱུང་གི་ལྷན་ལྷན་དངོས་པོ་ལག་ཡོད་
 གཞུང་ཁྲུང་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་
 སྤོང་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་
 ཐལ་གྱུར་བདུན་པ་སྤོང་དངོས་པོ་ཞེས་བཤེར་སྐབས་གོང་གསལ་གཞུང་ལྷན་ལྷན་སྤོང་ལྷན་ལྷན་
 མེད། དེ་མིན་སྤྱི་གསལ་མཚོགས་ལ་ཁ་འཕངས་མེད་པ་ཁྲུངས་སྤོང་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་ལྷན་
 པ་རིམ་བཞི་ཀའོད་པས། ས་སྤོང་ལྷན་ ༡༡ཚེས་༡ལ།

བྱང་སྤྱི་སྤྲེལ་ཁག་གི་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་ཚགས་ཀྱི་སྐོར།

- ༡ གཞུང་སའི་སྤྱི་དོན་གྱི་སྐོར།
- ༢ ལས་ཚན་བསྐོ་འཐེན་གྱི་སྐོར་ལ། ཉོར་སྤྱི་མཁའ་རིམ་ལས་ཤེས་དང་། བྱང་སྤྱི་མཁའ་ནང་སྤྲེལ་པོ།
ལས་བྱ་སེར་རྒྱ་ཉིས་སྤྲེལ། ལས་བྱ་སྤྱང་དམག་དང་བཅས་པ། ས་སྤྱང་འགོ་འདོམས། ས་སྤྱང་
དམག་དཔོན། ས་སྤྱང་རུ་དཔོན། ས་སྤྱང་བརྒྱ་དཔོན། ཉོར་ཁུལ་ཁུལ་བསྐྱུ་འདོད་དམ། བྱང་བརྒྱ་དང་
ཕོགས་འབྲུ་དོད་མ་མཁྱོན་ལས། ཉག་རྒྱ་འགོ་སྤྲེལ། ཉག་ཚང་འགོ་སྤྲེལ། སྤྱ་ཚེན་རྫོང་སྤྲེལ།
འབྲི་རུ་རྫོང་། གནམ་རུ་འགོ་པ། བྱང་རིགས་རུ་རྒྱལ་འགོ་དཔོན། ལྷ་རི་རྫོང་རྫོང་། ཉོར་ཁུལ་
ཁུལ་བསྐྱུ་དོད་མ། ལྷ་རྫོང་བརྒྱ་དཔོན། ལྷ་རྫོང་རྫོང་རྫོང་སྤྲེལ་པོ། བཀ་པོ།
- ༣ ཆབ་འབངས་བདེ་སྤྱད་གི་སྐོར།
- ༤ ས་མཚམས་སྤྱང་འདོམས་ཀྱི་སྐོར་ལ། ས་འགག་འདུ་གནད་ཁག་ཏུ་སྤྱང་འདོམས། ཚུ་ཅི་སོ་སྤྱང་།
སེར་ཚ་ས་སྤྱང་གཚང་མདའ་མཚོ་སྐོབ། ལྷགས་ཟམ་ས་སྤྱང་། རི་ལྷགས་ས་སྤྱང་། ཕོད་རྟ་ས་
སྤྱང་། ཉིན་སོ་སྤྱང་། མཚོ་ལའི་སོ་སྤྱང་། བོན་ཐ་ས་སྤྱང་། ལྷ་པོ་ཇ་ལམ་ཁུལ་གྱི་ས་སྤྱང་། ཚ་ལྷ་
ཇ་ལམ་རྒྱུད་གྱི་ས་སྤྱང་གནས་ཚུལ།
- ༥ བྱས་ཉེས་ཁྲིམས་འདོམས་ཀྱི་སྐོར་ལ། རྒྱ་དངོས་འཕྲོག་འཁྲུང་། ལྷོ་སྤྱད་ལམ་འདེད། མི་བསད་
གྱོད་དོན། འབམ་ཚོང་སྤྱས་སྤྱུར། འབྲུ་སྤྱས་ཚོང་གི་གྱོད་དོན། ས་མཚམས་དང་རྩ་སའི་དབྱེད་
མཚམས། ཕན་ཚུན་རྒྱ་ཇག་མི་རྒྱལ་པའི་མནའ་གན། མི་རྩེ་ལོ་སྐོར་སྐོར་ལ་བཏང་བའི་དབྱེད་ཁ།
ས་སྤྲེལ་སྐོར་གཞི་སྐོར་གྱི་ཁ། དབྱེད་མཚམས་ཁ། འདུམ་ཁ། དབྱེད་ཟིན། འདྲ་བལྟས།
བྱས་ཉེས་འཁྲུན་གཙོད། དཔེར་ན། བོད་རབ་བྱུང་བཅུ་དྲུག་པའི་ཚུ་སྤྲེལ་ལོ་སྤྲེལ་ལོ་༡༩༣༢ལོར་
ཉོར་ཚའི་ཁོངས་ཉག་རྒྱ་དང་། འདམ། གནམ་རུ། འབྲི་བྱུང་། ལྷ་རི་སོགས་ནས་ཕན་ཚུན་
དབྱེད་ཁ་སོགས་མི་བྱ་བའི་བྱང་དོར་སྤྱི་བསྐྱིགས་གན་རྒྱ།

དབྱུང་གཞིའི་ཡིག་ཚགས།

ནག་ཚུའི་ལོ་རྒྱུས་རིག་གནས་དབྱུང་གཞིའི་རྒྱ་ཆ་བདམས་བསྐྱིགས། འདོན་ཐེངས་༡༥༥། སྤྱི་གྲོས་
 ནག་ཚུ་ས་གནས་ལྷུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ལོ་རྒྱུས་རིག་གནས་དབྱུང་གཞིའི་རྒྱ་ཆ་ཚོམ་སྒྲིག་ཁང་གིས་
 བསྐྱིགས། གཙོ་སྒྲིག་པ། བསོད་ ཉམས་རྒྱལ་མཚན། ཀམ་ཀུན་ལྷན། བསྟན་འཛིན་སྒྲོལ་མ།
 ཚོམ་སྒྲིག་འགན་འཁུར་བ། རྩོམ་སྒྲིག་ཚེ་རིང་རྩོམ་སྒྲིག་ཚེ་རིང་རྩོམ་སྒྲིག་ཚེ་རིང་རྩོམ་སྒྲིག་ཚེ་རིང་
 སྤྱི་ལོ་༢༠༡༠ལོའི་ཟླ་༡༢པའི་དཔར་མ།

མི་འབྲུག་ འོད་དྲུང་ནམས་ཀྱི་མཚན་ཐོད་གཏེ། གཞུང་ཡིག་ བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཡིག་ཚགས་ཁང་དུ་
 ཉར་ཚགས་བྱེད་ཡོད།

བཟང་བ་སོགས། རྟོ་ཚོ་སོ་དགུའི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྟུན། ནག་ཚུ་ས་གནས་སྤྱི་གྲོས་དབྱུང་གཞིའི་རིག་
 ལོ་རྒྱུས་ལྷུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ལོ་རྒྱུས་རིག་གནས་དབྱུང་གཞིའི་རྒྱ་ཆ་ཚོམ་སྒྲིག་ཁང་གིས་
 གནས་དབྱུང་གཞིའི་རྒྱ་ཆ་ཚོམ་སྒྲིག་ཁང་ནས་དཔར་དུ་བསྐྱུན།

Petech, Luciano. *Aristocracy And Government In Tibet 1728-1959*. Roma, 1973.

安志敏、尹泽生、李炳元，〈申扎、双湖的旧石器和细石器〉於《考古》
 》，1979年第6期。

